

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Wspólne posiedzenie
Komisji Nauki, Edukacji i Sportu (23.)
oraz Komisji Samorządu Terytorialnego
i Administracji Państwowej (37.)
w dniu 24 czerwca 2016 r.

IX kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (druk senacki nr 215, druki sejmowe nr 559, 614 i 614-A).

(Początek posiedzenia o godzinie 14 minut 31)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Komisji Nauki, Edukacji i Sportu Kazimierz Wiatr)

Przewodniczący Kazimierz Wiatr:

Szanowni Państwo, otwieram wspólne posiedzenie Komisji Nauki, Edukacji i Sportu oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej.

Bardzo serdecznie witam pana ministra z Ministerstwa Edukacji Narodowej, pana Kopcia. Wszystkich gości powitam za moment, bo w tej chwili trwa jeszcze wpisywanie się na listę. Ale ponieważ wiele osób, pań i panów senatorów, ma, że tak powiem, już zarezerwowane środki komunikacji, to chciałbym, żebyśmy rozpoczęli bez zbędnej zwłoki.

Szanowni Państwo, obecne posiedzenie jest poświęcone rozpatrzeniu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw – druk senacki nr 215.

Poproszę pana ministra o przedstawienie tej ustawy. Ona jest obszerna, jak państwo widzicie, chociaż dotyczy spraw, powiedzmy, bieżących, bo duża zmiana ustawy... Jest zapowiedź, że pani minister w przyszłym tygodniu przedstawi jej założenia i dopiero wtedy będzie pisana ta duża ustawa, teraz zaś są te istotne, ważne nowelizacje. Jedna z nich powinna wejść w życie niezwłocznie, stąd też ten w miarę szybki tryb naszego procedowania. Ale nie chciałbym, żeby to w jakiś sposób nadwyrężyło nasze dokładne pochylenie się nad tą niezwykle ważną materią. Wiemy, że oświata dotyczy bardzo dużej liczby uczniów, nauczycieli, rodziców i jest to sprawa niezwykle ważna z punktu widzenia teraźniejszości i przyszłości naszego państwa, społeczeństwa, dlatego postaramy się bardzo dokładnie nad tym pochylić, zarówno dziś, jak i... Myślę, że to był też jeden z powodów ogłoszenia przerwy w posiedzeniu Senatu do środy, tak aby w środę kontynuować prace, ale już na forum Senatu, i aby etap komisyjny odbył się dzisiaj.

Jeszcze raz bardzo serdecznie witam naszych gości. Już możemy szczegółowo ich przywitać. To przywitam szczegółowo. Maciej Kopeć, podsekretarz stanu, Ministerstwo Edukacji Narodowej; pani Katarzyna Koszewska, dyrektor Departamentu Kształcenia Ogólnego w Ministerstwie Edukacji Narodowej; pani Joanna... nie ma pani Joanny; pani Elżbieta Opara-Zawistowska, zastępca dyrektora Departamentu Wychowania i Kształcenia Integracyjnego w Ministerstwie Edukacji Narodowej; pan Grzegorz Pochopień, zastępca dyrektora Departamentu Strategii i Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Edukacji Narodowej; pani Emilia Różycka, naczelnik wydziału w Departamencie

Podręczników, Programów i Innowacji w Ministerstwie Edukacji Narodowej; pani Anna Boder, naczelnik wydziału w Departamencie Współpracy z Samorządem Terytorialnym w Ministerstwie Edukacji Narodowej; pani Elżbieta Neroj, naczelnik wydziału w Departamencie Wychowania i Kształcenia Integracyjnego w Ministerstwie Edukacji Narodowej; pani Daria Pietrzykowska, naczelnik wydziału w Departamencie Strategii i Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Edukacji Narodowej; pani Anna Bąkiewicz, główny specjalista w Departamencie Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Ministerstwie Edukacji Narodowej; pani Danuta Cierlik, starszy specjalista w Departamencie Współpracy z Samorządem Terytorialnym w Ministerstwie Edukacji Narodowej; Katarzyna Mańko-Żabowska, radca prawy w Departamencie Prawnym w Ministerstwie Edukacji Narodowej; pani Monika Tutka, główny specjalista do spraw legislacji w Departamencie Prawnym w Ministerstwie Edukacji Narodowej; pani Lidia Skrzyński, dyrektor Departamentu Szkolnictwa Artystycznego i Edukacji Kulturalnej, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego – witam serdecznie; pani Bona... Ilona, przepraszam, Ilona Skorupska, główny specjalista do spraw programów ministra oraz szkół niepublicznych i szkolnictwa zawodowego w Departamencie Szkolnictwa Artystycznego i Edukacji Kulturalnej w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego; pan Adam Wiśniewski, naczelnik Wydziału Finansowo-Prawnego w Departamencie Szkolnictwa Artystycznego i Edukacji Kulturalnej w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego; Anna Fiedorcuk, główna księgowa w Centrum Edukacji Artystycznej, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego; Anna Sarnecka, naczelnik Wydziału Finansowego w Centrum Edukacji Artystycznej, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego; pan Jakub Zabielski, legislator. Witamy przedstawicieli mediów, panią sekretarz komisji... nie panie sekretarz kilku komisji, tak, panie sekretarz.

Proszę państwa, zgodnie z tym co już powiedziałem, bardzo proszę pana ministra o przedstawienie najważniejszych spraw, bo widzimy, że ustawa jest bardzo obszerna.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Maciej Kopeć:

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Przedłożony projekt ustawy jest efektem licznych głosów środowiska oświatowego, nauczycieli, dyrektorów, rodziców, a także samych absolwentów, jak też wnio-

sków, które przedkładała ministrowi edukacji narodowej Najwyższa Izba Kontroli, a także opinii, które zgłaszali przedstawiciele samorządów, ale również dokonanej przez nas głębokiej analizy systemu edukacyjnego oraz systemu egzaminów w Polsce.

Jeżeli chodzi o ten projekt, to pierwszy, kluczowy punkt przewiduje likwidację w roku szkolnym 2016/2017 sprawdzianu w szkole podstawowej, czyli tzw. sprawdzianu szóstoklasisty. Ten sprawdzian miał charakter diagnostyczny, służył badaniu edukacyjnej wartości dodanej na tzw. wejściu – na tzw. wyjściu to egzamin gimnazjalisty. Czyli następuje jego likwidacja, a jego część diagnostyczną zastąpi diagnoza w klasie I gimnazjum, która będzie miała charakter dobrowolny i pozwoli na kontynuowanie funkcjonowania systemu EWD.

Druga kwestia dotyczy czasu od roku 2017. A więc osoby przystępujące do egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie będą miały możliwość odwołania się od ustalonego przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej wyniku weryfikacji punktów z części pisemnej egzaminu maturalnego i części pisemnej egzaminu potwierdzającej klasyfikację w zawodzie do niezależnego kolegium arbitrażu, powołanego przy Centralnej Komisji Egzaminacyjnej. W jego skład wejdą doświadczeni egzaminatorzy i eksperci. Ich lista powstanie przy ministrze edukacji narodowej.

Kolejna zmiana – i to jest element szczególnie ważny z punktu widzenia czasu – to jest kwestia możliwości wykonywania fotografii swojej pracy egzaminacyjnej podczas dokonywania wglądu. Dotychczas można było sporządzać notatki, a wprowadzana możliwość wykonywania fotografii pozwoli na to, żeby faktycznie móc, jeżeli będzie taka potrzeba, odwołać się od wyniku.

Następuje także doprecyzowanie sytuacji, w których absolwent wystąpi z wnioskiem o weryfikację sumy punktów z egzaminu. Wtedy dyrektor komisji egzaminacyjnej będzie wyznaczał do tej weryfikacji innego egzaminatora niż egzaminator, który sprawdzał i oceniał pracę.

Nastąpi też zmiana przepisów, które dotyczą terminów postępowania rekrutacyjnego do szkół.

Kolejna zmiana, też dość istotna i ważna: dyrektorzy szkół podstawowych i gimnazjów będą mieli możliwość zakupu podręczników lub materiałów edukacyjnych do nauki języka obcego nowożytnego dla uczniów danych klas, które to podręczniki czy materiały są dostosowane do stopnia zaawansowania znajomości przez uczniów tego języka, w przypadku gdy w kolejnym roku w latach następnych zaistnieje problem z niedopasowaniem części zakupionych już dla danej klasy podręczników.

Kolejna część zmian dotyczy podręczników i materiałów dla uczniów niepełnosprawnych. Jedną część tych zmian dotyczy zapewnienia uczniom niepełnosprawnym podręczników, materiałów edukacyjnych, materiałów ćwiczeniowych dostosowanych do ich potrzeb edukacyjnych niezależnie od terminu wydania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Do tej pory termin złożenia wniosku o dotację celową to był 20 września, a ta zmiana pozwoli korzystać z tego rozwiązania po dacie 20 września. Dalej: jest kwestia umożliwienia wykorzystania dotacji celowej na zakup sprzętu, opro-

gramowania umożliwiającego odczyt podręczników, materiałów edukacyjnych, materiałów ćwiczeniowych. Kolejna zmiana dotyczy katalogu podmiotów, które mogą potwierdzić posiadanie doświadczenia i osiągnięć przez osobę ubiegającą się o wpisanie na listę rzeczoznawców do spraw podręczników przeznaczonych do kształcenia specjalnego o organizację pozarządową. Do tej pory lista rzeczoznawców dotyczyła osób przede wszystkim ze środowiska akademickiego, a jeżeli chodzi o środowisko osób niepełnosprawnych, to postulowano tutaj wprowadzenie takiej zmiany.

Nastąpią także zmiany w sprawie kształcenia uczniów przybywających z zagranicy. Z jednej strony chodzi o kwestie bezpłatnej nauki języka polskiego, z drugiej – o sposób realizacji obowiązku szkolnego w innej szkole niż szkoła obwodowa.

Kolejna kwestia, bardzo szeroka, dotyczy doprecyzowania przepisów dotyczących dotowania przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego, szkół i placówek niepublicznych i publicznych prowadzonych przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego i osoby fizyczne. To zmiany bardzo postulowane przez przedstawicieli samorządów terytorialnych. Chodzi też o to, aby wprowadzić do słownika pojęć takie określenie jak „najbliższa gmina” prowadząca dane przedszkole, szkołę, a także „najbliższy powiat”, tak aby dla danej jednostki samorządu terytorialnego można było ustalić podobny koszt funkcjonowania szkoły. Dalej: jest zdefiniowanie pojęcia wydatków bieżących będących podstawą do obliczania wysokości dotacji. I to też jest kwestia niezwykle ważna, postulowana przez samorządy. Ona budziła szereg kontrowersji i stąd teraz jej doprecyzowanie. To także dotyczy rozliczenia między gminami w zakresie pokrycia kosztów dotacji.

Kolejna kwestia, która się tu pojawia, to likwidacja z dniem 1 września 2018 r. szkoły pomaturalnej bibliotekarskiej i animatorów kultury. Celem tej zmiany jest po prostu podniesienie rangi zawodu, a więc aby osoby, które będą się kształcić w tych dziedzinach, po prostu kształciły się w uczelniach wyższych.

Oprócz tego są poprawki, które zostały przyjęte w głosowaniu sejmowym. Część tych poprawek ma charakter legislacyjny, porządkujący. Ale jest kilka poprawek szczególnie istotnych i ja odniosę się do tych poprawek.

Jedną z tych poprawek – patrzę na to już tak zbiorowo – zwiększa uprawnienia kuratora oświaty, a dotyczy to opiniowania arkuszy organizacyjnych szkół. Ta zmiana wynika z tego, że to kuratorium, kurator oświaty będzie sprawdzać, czy arkusze organizacyjne są poprawne, jeżeli chodzi o siatkę godzin, czyli ramowe plany nauczania, i o to, czy są zgodne z kwalifikacjami nauczycieli.

Druga poprawka dotyczy komisji konkursowej powołanej do wyboru dyrektora szkoły. I zgodnie z tą poprawką, która po prostu w dużym stopniu demokratyzuje i uspołecznia komisję konkursową, będzie trzech przedstawicieli organu prowadzącego, trzech przedstawicieli organu nadzoru, dwóch przedstawicieli rodziców, dwóch przedstawicieli rady pedagogicznej i po jednym przedstawicielu związków zawodowych reprezentatywnych w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego.

Trzecia zmiana dotyczy oceny pracy dyrektora szkoły, której dokonuje organ nadzoru w porozumieniu z organem prowadzącym. W tej kwestii Sejm uznał, iż jeżeli chodzi o ocenę pracy dyrektora szkoły, to z jednej strony organ prowadzący szkołę zajmie się bezpieczeństwem, finansami, właściwymi warunkami materialnymi funkcjonowania szkoły, z kolei część merytoryczna pracy dyrektora powinna być oceniana przez organ nadzoru pedagogicznego.

Jest jeszcze jedna ważna poprawka, dotyczy ona szkół artystycznych, czyli warunków uzyskania uprawnień szkoły publicznej przez niepubliczne szkoły artystyczne.

Takie są kluczowe poprawki i kluczowy zakres proponowanej ustawy.

Przewodniczący Kazimierz Wiatr:

Bardzo dziękuję panu ministrowi za zwięzłe i, wydaje się, dość szczegółowe przedstawienie najważniejszych obszarów zmian.

Bardzo proszę o opinię pana legislatora.

Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:

Dziękuję bardzo.

Panowie Przewodniczący! Wysokie Komisje! Szanowni Państwo!

Biuro Legislacyjne jest na etapie analizowania ustawy. Pracujemy nad tym, żebyście państwo otrzymali od Biura Legislacyjnego stosowną opinię na temat tej ustawy przed posiedzeniem Senatu w tej sprawie, które będzie w środę. Z tego, co do tej pory przeanalizowaliśmy, wynika, że zasadniczych uwag nie mamy, niemniej ja zastrzegam, że cały czas prace trwają i być może jakieś uwagi natury legislacyjnej w opinii się znajdują. Nie chciałbym w tym momencie przesądzać, jakie i ile tych uwag będzie. Dziękuję bardzo, Panie Przewodniczący.

Przewodniczący Kazimierz Wiatr:

Bardzo dziękuję. Niemniej jednak w imieniu, jak myślę, członków obu komisji prosiłbym – ponieważ ustawa jest obszerna, co jest utrudnieniem i dla pana legislatora, ale i dla senatorów – żeby w miarę możliwości późnym popołudniem we wtorek przesłano nam tę opinię, żebyśmy mieli czas we wtorek wieczorem i w środę przed południem... Bo o 11.00 rozpoczyna się posiedzenie Senatu. I chodzi o to, żebyśmy byli dobrze przygotowani do tego posiedzenia.

Szanowni Państwo, teraz otwieram dyskusję.

Bardzo proszę w pierwszym rzędzie o pytania do pana ministra, ale domyślam się, że te pytania mogą też być powiązane z wypowiedziami dyskusyjnymi. Będę udzielał państwu głosu według kolejności zgłaszania się.

Pan senator Wach, później pani senator Rotnicka. Dziękuję.

Senator Piotr Wach:

Dziękuję bardzo, Panie Przewodniczący.

Panie Ministrze, właściwie na początek mam dwa pytania. A mianowicie: czy utworzenie Kolegium Arbitrażu

Egzaminacyjnego jest wystarczającym krokiem, aby rezygnować z możliwości odwoływania się do sądu administracyjnego w zakresie wyników egzaminacyjnych? To jest pierwsze pytanie.

A drugie pytanie: w jakim zakresie ta ustawa była konsultowana czy opiniowana przez ciała i związki samorządowe? Pytam o to, dlatego że ona w dużej mierze dotyczy samorządu i finansowania oświaty.

Przewodniczący Kazimierz Wiatr:

Może teraz poproszę panią senator.

Senator Jadwiga Rotnicka:

Dobrze. Dziękuję bardzo.

Mnie też interesuje ten styk oświaty i samorządu, dlatego że zwłaszcza w obrębie dużych metropolii był zawsze problem z finansowaniem uczniów, którzy pochodzą z gminy ościennej i starają się o przyjęcie do szkoły do dużego miasta. Wiadomo było, że inaczej był finansowany uczeń z terenu wiejskiego, a inaczej z terenu miejskiego. Jak tutaj jest to rozwiązane? To jest pierwsze pytanie. Oczywiście diabeł tkwi w szczegółach, a tutaj, w tym ogólnym przedstawieniu, w tym, co pan minister mówił... No, jest to, że tak powiem, nasz pierwszy styk z tą ustawą.

I drugie pytanie. Czy jest zapisany jakiś odpowiedni... Czy jest odpowiedni zapis lub swoista furtka co do istnienia szkoły tzw. eksperymentalnej, czyli szkoły z programem eksperymentalnym czy też z programem autorskim? Powiem bliżej, o co chodzi. W Poznaniu istnieje taka szkoła, która nazywa się „Łejery”, ona realizuje normalnie program z podstawy programowej, ale jest to poszerzone o pewien element artystyczny. Czy coś takiego jest w ustawie uwzględniane? Bo jeszcze o tym nie wiem. Dziękuję.

Przewodniczący Kazimierz Wiatr:

Bardzo proszę, pan senator Żaryn.

Senator Jan Żaryn:

Ja mam na razie krótkie pytania, ale nie chcę zaprzeczać, że chciałbym ewentualnie jeszcze raz zabrać głos.

To niby detal, ale rzecz dla mnie niejasna w sformułowaniu. Mianowicie w poprawkach znajduję takie określenia jak: prawo do kopiowania różnego rodzaju podręczników, pomocy naukowych. Jak to się ma do prawa autorskiego? I dlaczego w ogóle ten pomysł musiał być zapisany w treści ustawy? Czy rzeczywiście ustawa musi obejmować wszystko, co człowiek wymyśla, teoretycznie ujmuje w swojej głowie? To jest oczywiście szersze pytanie, ale wydaje mi się, że jest ono zasadne, bo jest w ustawie kilka takich miejsc, co do których byłem zadziwiony, że z aż taką precyzją trzeba się w ustawie wypowiadać.

Drugie pytanie też wynika prawdopodobnie z pewnego mojego niedoczytania, ale chciałbym prosić o odpowiedź. Mianowicie nie tylko jest likwidowany sprawdzian po sześciu klasach – co zresztą jest jak najbardziej zasadne – ale zmiany zachodzą także jeśli chodzi o sprawdzian gim-

nazjalny, tzn. wyrazy „sprawdzian” i „egzamin” zostają zamienione na tylko i wyłącznie „egzamin”. Tak? Pytanie: czego to dotyczy?

(*Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Maciej Kopeć: Dobrze...*)

Czego dotyczy zmiana, jeśli chodzi o zakres egzaminu, a nie sprawdzianu? Jakie są tego konsekwencje?

I trzecia sprawa. Mianowicie, jeśli można, proszę mi wyjaśnić, dlaczego pan, Panie Ministrze, podkreślił wagę określenia, poprzez słowo „najbliższy”, zakresu kompetencji i zobowiązań, jak rozumiem, gmin i powiatów. Czy chodzi właśnie o odpowiedzialność kolejnych gmin i powiatów? Czy jest jakiś inny powód takiego doprecyzowania poprzez słowo „najbliższy”?

Przewodniczący Kazimierz Wiatr:

Bardzo dziękuję.

Czy jeszcze ktoś z państwa chciałby zadać pytanie?

Bardzo proszę.

Panie Ministrze, czy teraz by pan już odpowiadał, czy zbierzemy jeszcze... Ja myślę, że jeszcze pan senator Florek i pani senator Kopiczko zadadzą pytania, potem będą odpowiedzi, a potem zobaczymy.

Bardzo proszę.

Senator Piotr Florek:

Postaram się mówić krótko.

Marszałek Sejmu przesłał do marszałka Senatu tę ustawę w dniu wczorajszym i ona dotarła do nas wczoraj, a praktycznie dzisiaj, a więc... skoro ustawie, jak państwo widziecie, zawiera 94 strony, to trudno, żebyśmy mogli się z nią teraz zapoznać. Z informacji, które mamy – a ja rozmawiałem na ten temat też z niektórymi samorządowcami – wynika, że ta ustawa trochę odbiega od tej wersji pierwszej, która wpłynęła do Sejmu. W trakcie prac w Sejmie zostało wprowadzonych wiele poprawek, i to poprawek dość zasadniczych, które wybiegają nawet poza zakres pierwotnego projektu ustawy. W związku z tym pozostaje wiele, wiele wątpliwości. Samorządy oczywiście są zainteresowane tymi sprawami, bo one odpowiadają za organizację szkolnictwa u siebie. W tej chwili powstaje pewien dylemat co do tego, że rola kuratora oświaty zostaje zdecydowanie zwiększona, przykładowo co do likwidacji szkół – choć to już wcześniej... A więc jest wiele, wiele dylematów. I, proszę państwa, my nie jesteśmy w stanie dzisiaj, na tym posiedzeniu komisji, dokładnie tego przeanalizować. Możemy rozmawiać o wyrywkach, ale nie jesteśmy w stanie dokładnie... Nie byliśmy w stanie nawet przeczytać tej ustawy, no bo trudno, żeby tyle stron tak szybko przeanalizować. W związku z powyższym cieszymy się, że nasza prośba została uwzględniona i że pan marszałek przesunął dalsze prace nad tą ustawą na przyszły tydzień, na kontynuowane posiedzenie. Jednakże dzisiaj, proszę państwa, jesteśmy trochę w trudnej sytuacji, no bo trudno...

Ja, wobec tego, że nie mieliśmy szans na przygotowanie się – a chcę, żeby to był też wniosek na przyszłość... Ta ustawa budzi kontrowersje. Ja rozmawiam z samorządowcami ze Związku Miast Polskich, ze związku gmin,

ze związku powiatów itd., itd., i wiem, że ona budzi sporo kontrowersji. Ja się umówiłem, że od nich też otrzymam takie stanowisko. A więc ja na dzisiaj będę składał wniosek o odrzucenie tej ustawy. Jeszcze zobaczymy, jaka będzie opinia Biura Legislacyjnego, bo dzisiaj tego nie wiemy – obyśmy, powiedzmy, we wtorek 28 czerwca tę opinię mieli – będzie jeszcze sesja plenarna i wtenczas będziemy mogli się ustosunkować do ewentualnych poprawek. Bo ja nie jestem w stanie dzisiaj... Jestem przekonany, że ileś poprawek zgłoszę, ale nie jestem w stanie dzisiaj ich zgłosić. Dlatego myślę, że przeniesiemy tę dyskusję bardziej na sesję plenarną, a dzisiaj zgłoszę wniosek o odrzucenie ustawy.

Przewodniczący Kazimierz Wiatr:

Bardzo dziękuję panu senatorowi.

Pani senator Kopiczko. Bardzo proszę.

Senator Małgorzata Kopiczko:

Ja mam pytanie dotyczące finansowania. Tutaj została doprecyzowana m.in. kwestia dotowania dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim. To jest dodanie odrębne podstawy prawnej dla dotowania przedszkoli. Jak wygląda ta kwestia doprecyzowania tego finansowania?

Drugie moje pytanie dotyczy dzieci z niepełnosprawnością intelektualną np. w stopniu głębokim, które w trakcie roku szkolnego dopiero zostały zbadane. Jak będzie wtedy wyglądało przekazywanie dotacji samorządom? Bo to zawsze budziło wątpliwości. Ja myślę, że to zostało tutaj uregulowane, ale być może jeszcze tego nie doczytałam.

I jeszcze kwestia finansowania... Aha, już było pytanie o to, o finansowanie dzieci z małych gmin w szkołach dużego miasta. Myślę więc, że będzie odpowiedź.

I finansowanie języka polskiego dla uczniów przybywających z zagranicy. Bo oni mogą przybywać też w trakcie roku. Jak będzie wyglądała ta kwestia, jak te środki dla szkół będą przekazywane?

Przewodniczący Kazimierz Wiatr:

Bardzo dziękuję.

Pan senator Mikołajczyk. Bardzo proszę. I potem już pana ministra...

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

A, jeszcze, tak? Dobrze. To w takim razie jeszcze pan senator Gaweł. Ale najpierw pan Mikołajczyk.

Bardzo proszę.

Senator Łukasz Mikołajczyk:

Dziękuję bardzo, Panie Przewodniczący.

Panie Ministrze, osobiście bardzo się cieszę, że już niebawem nie będzie sprawdzianu szóstoklasisty, który faktycznie nic nie wnosił, tylko niepotrzebnie rankingował szkoły. Ale jest zapis dotyczący narzędzi diagnostycznych – rozumiem, że chodzi o narzędzia diagnostyczne przygotowywane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną. I rozumiem, że gimnazja nie będą zmuszone w żaden sposób,

by z tych narzędzi diagnostycznych korzystać. Chciałbym się dowiedzieć, jakich przedmiotów będą dotyczyły te narzędzia diagnostyczne. Jak to będzie wyglądało w kontekście diagnozy uczniów przychodzących do gimnazjum po szkole podstawowej? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Kazimierz Wiatr:

Bardzo dziękuję.
Pan senator Gawel. Bardzo proszę.

Senator Robert Gawel:

Dwa krótkie pytania, bo ja też nie wszystko dokładnie przeczytałem.

Pierwsze pytanie dotyczy tego: czy nie ma jakiegokolwiek obniżenia subwencji dla szkół niepublicznych?

Drugie dotyczy składów komisji w przypadku konkursów na dyrektorów szkół. Jest zasada, którą państwo tutaj w uzasadnieniu zapisaliście – chodzi o „uspołecznienie” tej komisji. Jej skład jest zwiększony. Chciałbym wiedzieć, dlaczego akurat tak to się dzieje. A jeśli byście chcieli posłuchać o tym, jak wyglądają takie konkursy, to mogę wam do rana o tym opowiedzieć.

Przewodniczący Kazimierz Wiatr:

Bardzo dziękuję.
Przekazuję głos panu ministrowi.

Aczkolwiek bym polemizował tutaj z panem senatorem Mikołajczykiem, czy rankingi szkół są rzeczywiście niepotrzebne. Powstaje pytanie: czy – gdy oceni się wszystkie wady i zalety tych sprawdzianów – było warto? Wiemy, że takie mobilizowanie się jednostek też ma pewne zalety. Ale to być może temat na późniejszą dyskusję albo już poza posiedzeniem naszej komisji...

Panie Ministrze, padło szereg pytań. Bardzo prosimy o odpowiedzi.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Maciej Kopeć:

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Jeżeli chodzi o samo kolegium arbitrażu, to oczywiście powołanie tej instytucji w ramach ustawy o systemie oświaty było też elementem zaleceń Najwyższej Izby Kontroli. Czyli Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła analizę egzaminów zewnętrznych w Polsce, ten raport Najwyższej Izby Kontroli pochodzi z 2015 r., i zaleceniem dla ministra edukacji narodowej był zapis, który mówił o umożliwieniu uczniom, ich rodzicom, absolwentom i słuchaczom złożenia uzasadnionego wniosku o przeprowadzenie weryfikacji sprawdzonej i ocenionej pracy egzaminacyjnej, a także o określeniu uprawnień dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej do ustalenia nowego wyniku egzaminu w sytuacji, gdy w rezultacie weryfikacji pracy egzaminacyjnej podwyższono sumę punktów oraz do wydania nowego świadectwa, zaświadczenia, dyplomu. I w dużym stopniu... Można powiedzieć, że zapisy tej

ustawy po prostu dość precyzyjnie realizują to zalecenie NIK. Nie było jednak naszym celem otwieranie tej wspomnianej furtki związanej z sądem.

Co do konsultacji z samorządem, to wersja rządowa projektu była uzgodniona z organizacjami reprezentującymi samorządy. Te konsultacje były zakończone uzgodnieniami i akceptacją wielu postulatów samorządów.

Co do finansowania uczniów, to oczywiście zgodnie z ideą subwencji pieniądź idzie za uczniem, oczywiście z uwzględnieniem tzw. wag, czyli zależy on oczywiście także od miejsca, ale przede wszystkim od tego, czy dana szkoła to jest szkoła podstawowa, czy jest to szkoła gimnazjalna, czy to jest szkoła specjalna. Zgodnie z tym te wagi są tworzone czy też, inaczej mówiąc, standard dla danego typu szkoły jest poszerzony o wagi.

Jeżeli chodzi o pozostawienie furtki dla eksperymentu, to pozostają dzisiejsze przepisy, które określają, co to jest eksperyment, i mówią, co to jest innowacja. Ale należy się zgodzić co do tego, że te przepisy powstawały w jakby innej rzeczywistości, tzn. na początku XX wieku, i na pewno powinna nastąpić redefinicja eksperymentu edukacyjnego. Z tym się zgadzamy i na pewno przy okazji kolejnej zmiany związanej w ogóle z tym, co zostanie zaproponowane przez ministra edukacji narodowej, kwestia określenia innowacji, eksperymentu zostanie ponownie poruszona, tym bardziej że sprawa innowacji, która była tak rozumiana w poprzednich przepisach, dotyczyła przede wszystkim innowacji w zakresie programów. Dzisiaj praktycznie każdy nauczyciel może taki program napisać, czyli de facto nie jest to innowacją, jak planowano to wtedy, kiedy te przepisy powstawały.

Jeżeli chodzi o prawo do kopiowania, to w tej ustawie jest zapis mówiący o możliwości fotografowania własnej pracy, a równocześnie o tym, aby można było zakupić ewentualnie dla uczniów niepełnosprawnych czytniki do różnych wersji elektronicznych pomocy czy podręczników.

Jeżeli chodzi o kwestię egzaminu i sprawdzianu, to w przypadku diagnozy będzie ona przeprowadzana na zasadach sprawdzianu, tzn. będzie z tego zakresu, który obejmował sprawdzian. I ona będzie w I klasie na zasadzie dobrowolności. Teraz też można powiedzieć... Jeżeli będzie się to odbywało w gimnazjum, to być może będzie to lepsze dla samej edukacyjnej wartości dodanej, która dotyczyła momentów wejścia do gimnazjum i wyjścia z gimnazjum – to jeżeli chodzi o egzamin gimnazjalny. Wcześniej tak naprawdę takich odpowiednich do końca narzędzi nie było.

Oczywiście można zastanawiać się nad samą rolą tego sprawdzianu. Inaczej mówiąc: sprawdziany w zasadzie mogą mieć kilka różnych funkcji – ten miał funkcje diagnostyczną, czyli, inaczej mówiąc, miał służyć pewnej diagnozie, ale został w ostatnim czasie wykorzystany przez część samorządów jakby niezgodnie z ideą, czyli został wykorzystany jako czynnik selekcyjny. A nie jest dobrze, kiedy egzaminy pełnią jakby za dużo funkcji, czyli równocześnie diagnostyczno-selekcyjne czy inne. To też jest argument za likwidacją tego sprawdzianu.

Co do sporu panów senatorów dotyczącego rankingowania... Ja powiem, że ideą tego sprawdzianu była diagnoza, ale niezależnie od tej przesłanki był on wykorzystywany

jako sposób na swego rodzaju ranking. Myślę, że obaj panowie senatorowie poniekąd mają rację, dlatego że z jednej strony pewnie w jakichś przypadkach jakieś tam rankingi powstają, ale w tym przypadku najczęściej było działanie bardzo uproszczone, tzn. robiono to bez analizy wyniku, tylko w ramach prostego odniesienia się do sąsiedniej szkoły albo do szkół w sąsiedniej gminie, czyli, inaczej mówiąc, bez określenia tego, co się nazywa czynnikami kontekstowymi, które zawsze są czy powinny być brane pod uwagę. Już tak na marginesie dodam, że najważniejszy czynnik kontekstowy to jest oczywiście rodzic, ale też w układzie miasto-wieś widać duże zróżnicowanie wyników, a to, bez uwzględnienia tych czynników kontekstowych, może czasem dać zafałszowany obraz sytuacji.

Kolejna rzecz. Jeżeli chodzi o pojęcia, które zostały zapisane, czyli „najbliższy”... To ma dość istotne znaczenie, zwłaszcza tam, gdzie mamy szkoły, w przypadku których nie zawsze da się znaleźć jednostkę samorządu, w stosunku do której można by wyliczyć koszty. Tak? Czyli to, co jest ważne dla szkół niepublicznych, to jest to, że oczywiście dotacja musi uwzględniać to, w jaki sposób samorząd wylicza koszty dla swojej szkoły, czyli szkoły prowadzonej przez daną jednostkę samorządu. Jeżeli dany samorząd jej nie prowadzi, to wyliczenie powinno się odnieść do takiej szkoły w najbliższej gminie czy w najbliższej jednostce samorządu. I dlatego po prostu ta zmiana dotyczy tylko doprecyzowania tego, co to jest najbliższa gmina czy co jest najbliższą jednostką. I to na pewno jest rozwiązanie bardzo dobre, bardzo oczekiwane przez samorządy.

Kolejna kwestia też dotyczy spraw związanych z dofinansowaniem, czyli z doprecyzowaniem w przypadku uczniów szkół specjalnych. Ja co do finansowania na koniec jeszcze bym oddał głos panu dyrektorowi Pochopniowi, który się tymi sprawami zajmuje, z prośbą o ewentualne uzupełnienie tej kwestii.

Dalej: kwestia tego, czy to doprecyzowanie kosztów funkcjonowania danej szkoły czy placówki spowoduje obniżenie dochodów szkół, placówek prowadzonych przez inne podmioty niż jednostka samorządu. Może tak być. Co do tego też poproszę pana dyrektora o podanie, jakie są prognozy dotyczące tej kwestii.

I ostatnia sprawa to kwestia konkursu. Ta wspomniana poprawka, poprawka poselska, została dokonana w Sejmie, jest ona akceptowana przez ministra edukacji narodowej. Chciałbym powiedzieć, że ta kwestia pojawiała się praktycznie w każdej debacie – a było ich 16 w województwach – ale także w bardzo wielu debatach prowadzonych przez kuratorów oświaty. Ja sam uczestniczyłem chyba w kilkudziesięciu debatach na terenie Ministerstwa Edukacji Narodowej i tam ten wątek kwestii związanych z dyrektorem powracał. Z jednej strony to rozwiązanie tak naprawdę na pewno wzmocni pozycję dyrektora... I oczywiście jest jakby pełna zgoda, że to samorząd ponosi odpowiedzialność finansową, organizacyjną, a z drugiej strony szkoła jest po to, żeby wypełniać zadania dydaktyczne i wychowawcze. A więc chodzi o to, żeby nie oceniać dyrektora tylko jednostronnie, pod względem organizacyjno-finansowym, ale przede wszystkim w kontekście tych zadań, do których powołana jest szkoła. Nastąpiło też właśnie

wspomniane uspołecznienie w kwestii dotyczącej i przedstawicieli rodziców, i przedstawicieli rady pedagogicznej, a także związków zawodowych. I jeżeli chodzi o szeroko rozumiane środowisko oświatowe, to takie zmiany były – można tak powiedzieć – bardzo mocno sformułowane w trakcie debaty, było też oczekiwanie, że one nastąpią w jak najszybszym czasie.

Jeżeli chodzi jeszcze o te kwestie związane z finansowaniem, to poprosiłbym pana dyrektora o wypowiedź.

Zastępca Dyrektora Departamentu Strategii i Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Edukacji Narodowej Grzegorz Pochopień:

Grzegorz Pochopień.

Szanowni Państwo Senatorowie, jeśli chodzi o aspekty finansowe i pytanie dotyczące możliwości zmniejszenia się dotacji dla szkół niepublicznych, to zasadniczo można powiedzieć, że w jakiejś mierze ta dotacja może ulec pewnemu zmniejszeniu, ale to zmniejszenie generalnie wynikałoby z faktu, że do tej pory pewne wydatki były tak kalkulowane, że powodowało to w jakiś sposób podwójne finansowanie. Podam tu jako przykład wydatki związane z dziećmi niepełnosprawnymi. W przedszkolach dzieci takie otrzymują dotacje w wysokości nie mniejszej niż część oświatowa subwencji ogólnej z jednej strony, a z drugiej strony w wyliczeniu dotacji na każdego przedszkolaka również braliśmy pod uwagę wydatki... Do tej pory przepis zobowiązywał do brania pod uwagę również wydatków związanych z dziećmi niepełnosprawnymi, co powodowało niejako pewne podwójne finansowanie. Zresztą ta kwestia też była analizowana przez Najwyższą Izbę Kontroli i mieliśmy postulat, by tę sytuację zmienić. Tak więc to są tego typu przypadki. Są też chociażby kwestie wyłączenia z podstaw obliczania dotacji wydatków sfinansowanych ze środków unijnych, choćby dlatego, że szkoły mogą przystępować do tych programów. Skala tego potencjalnego zmniejszenia nie jest duża, a z drugiej strony przepisy na tyle doprecyzowują zasady finansowania – czego do tej pory nie było – że możemy też liczyć na efekt zwiększenia się dotacji dla szkół niepublicznych w tych przypadkach, w których samorządy do tej pory na podstawie dość ogólnych przepisów dotacje zaniżały. To zjawisko też zostało zbadane czy to przez Najwyższą Izbę Kontroli, czy to przez RIO, i szacuje się, że w skali kraju te dotacje były zaniżane o blisko 6%. A więc globalny efekt dla samorządów nie jest jednoznaczny, my go szacujemy na poziomie niecałych 100 milionów, jednakże w konkretnych sytuacjach to może być różnie. Na pewno zasady będą jasne, jednolite w skali kraju. W pewnych sytuacjach mogą nastąpić zmniejszenia, ale, tak jak mówiłem, one będą mieć uzasadnienie merytoryczne, a w pewnych sytuacjach może nastąpić poprawa – może tak być w tych samorządach, które, działając do tej pory na bazie ogólnych przepisów, zaniżały wysokość dotacji.

Jeśli chodzi o finansowanie ucznia niepełnosprawnego czy też nauki języka polskiego, tej dodatkowej nauki języka polskiego, już w trakcie roku, kiedy uczeń przybywa do szkoły po dniu sprawozdawczym, po 30 września, to

w zasadzie będzie jak do tej pory, tak jak w obecnych przepisach. Te przepisy zobowiązywały do dotowania takiego dziecka w praktyce od momentu przekazania orzeczenia do szkoły, z dokładnością oczywiście do danych uregulowań, które jednostki samorządu terytorialnego mają prawo w swoich uchwałach czynić, ale to w praktyce przekłada się na miesiąc różnicy. W uzasadnieniu tej ustawy bardzo wyraźnie opisujemy to zjawisko i podkreślamy, że sam fakt wpisania ucznia do systemu informacji oświatowej czy też niewpisania go w pewnym terminie, czy jego późniejszego przybycia nie ma tutaj znaczenia – dotacja w praktyce przysługuje od miesiąca następnego po przybyciu dziecka czy przekazaniu orzeczenia dotyczącego takiego dziecka. I wtedy samorząd oczywiście może korzystać ze środków z rezerwy subwencji, tej rezerwy 04.

Jeśli chodzi o kwestię finansowania w układzie miasto-wieś, to sama ustawa tutaj zasadniczo niczego nie zmienia, dlatego że – przypomnę – przepisy w zakresie art. 80 i 90 miały doprecyzować obecny stan faktyczny czy też taki stan faktyczny, jaki był dostrzegany przez nas i przez Najwyższą Izbę Kontroli bądź RIO. A więc tutaj nie ma zmian zasad finansowania w tym znaczeniu, że nie zmieniamy zasady finansowania na linii wieś-miasto, aczkolwiek precyzujemy pewne kwestie rozliczeń między gminami właśnie w takiej sytuacji, kiedy dziecko, które zamieszkuje np. na wsi, udaje się do szkoły miejskiej, a ta szkoła jest dotowana bądź odwrotnie... Są więc przepisy jasno precyzujące rozliczania między gminami.

I jeszcze kwestia głęboko niepełnosprawnych. Tu oczywiście pojawia się odrębna podstawa prawna, tak samo jak dla przedszkoli specjalnych. Ale nie zmienia to samej zasady finansowania. Takie dzieci do tej pory, teraz, na gruncie obecnych przepisów, są dotowane, jakkolwiek oczywiście pojawiają się głosy, że podstawa prawna tego nie jest może przesadnie czytelna. I dlatego właśnie tu pojawiła się bardzo wyraźna, odrębna podstawa – po to, żeby nikomu nie przyszło do głowy, że można by tego nie robić. Nie mieliśmy jednak absolutnie żadnych sygnałów o tym, żeby do tej pory takie dziecko nie było dotowane. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Kazimierz Wiatr:

Bardzo dziękuję.

Proszę państwa, ja popełniłem małe faux pas – nie przywitałem na naszym posiedzeniu pani marszałek. Przepraszam i teraz witam. To wynika oczywiście z tego, że mam niewielki staż w zakresie prowadzenia wspólnego posiedzenia komisji nauki i samorządu, przynajmniej w tej kadencji.

Wracając do pytań... Pan mówił o finansach szkół niepublicznych, przytaczając argument, że to dotyczyło pewnego podwójnego finansowania. Czyli mam rozumieć, że ten mechanizm, który był dotychczas, dotyczył i szkół publicznych, i niepublicznych, i ta zmiana, która jest wprowadzona, dotyczy też szkół publicznych i niepublicznych? Bo pan senator pytał o szkoły niepubliczne, a jakby ważne jest to, że ten mechanizm zmienia się i dla jednych, i dla drugich, czyli w żadnym sensie nie różnicuje w ramach tej zmiany szkół publicznych i niepublicznych. Myślę,

że dla pana senatora może być to ważna informacja, bo czasami niepełna informacja może powodować pewne niepotrzebne emocje.

Szanowni Państwo, czy są dalsze pytania, wypowiedzi? Bardzo proszę, pan senator Mikołajczyk.

Senator Łukasz Mikołajczyk:

Dziękuję bardzo, Panie Przewodniczący.

Panie Ministrze, ja odniosę się jeszcze do tego rankingowania. Oczywiście jak najbardziej uważam, że rankingi szkół, rankingi uczelni są istotne, jak najbardziej. Ale w przypadku szkół podstawowych jedynym miernikiem rankingowania absolutnie nie może być suchy wynik sprawdzianu. A niestety bardzo często tak się dzieje. Organy prowadzące, wójtowie, burmistrzowie, prezydenci zbierają te dane, takie suche wyniki sprawdzianów ukazują się gdzieś w lokalnych mediach, i na tej podstawie rankingujemy szkoły, między innymi szkoły podstawowe. Tymczasem z pozycji pracy szkoły oczywiście ważniejszy jest stanin, a nie suchy wynik. I może się zdarzyć tak, że ten wynik będzie niższy niż w poprzednich latach, a stanin będzie wyższy. I to nam daje pewien obraz. Ale też w kontekście rankingu powiem, że oczywiście na ranking szkół powinno mieć wpływ wiele czynników, począwszy od wyników dydaktycznych, poprzez ocenę realizacji innowacji, projektów edukacyjnych, chociażby przyrost w postaci EWD. Oferta szkoły, laureaci konkursów, olimpiad międzyprzedmiotowych – to też są czynniki, które oczywiście powinny mieć wpływ na taki ranking. A więc tutaj w pełni zgadzam się z panem przewodniczącym: rankingi – tak, ale nie na podstawie tylko i wyłącznie suchego wyniku sprawdzianu. To tyle. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Kazimierz Wiatr:

Bardzo dziękuję panu senatorowi.

Jak pan senator rozpoczął wypowiedź, to już się ucieszyłem, że będzie jakaś polemika, ale w zasadzie w drugiej części wypowiedzi pan senator odebrał mi większość argumentów.

Proszę państwa, o dwóch sprawach chciałbym tu powiedzieć. W tej chwili w środowisku szkolnictwa wyższego rodzi się taki pomysł, żeby rankingi szkół wyższych prowadzić w oparciu o liczbę punktów uzyskaną na maturze przez kandydatów przyjętych na studia. Czyli po prostu ci, którzy przychodzą na uczelnię, oni oceniają – powiedzmy kolokwialnie: nogami – która szkoła wyższa jest najlepsza, bo jakby integrują w sobie... To jest, jakbyśmy powiedzieli, taka sztuczna sieć neuronowa – prawda? – gdzie są różne wagi. Wiemy, że wybierając daną szkołę wyższą, kandydat na studia bierze pod uwagę możliwość znalezienia potem dobrej pracy, uzyskania dobrego wykształcenia, szybkiego znalezienia pracy, tego, ile będzie po tych studiach zarabiał i wszystkie inne elementy, np. możliwość uprawiania sportów, kwestie stołówki, kampusu akademickiego... I to samo jest tutaj. Ja muszę powiedzieć, że kiedy moje dzieci udawały się do liceum, to też ważne było to, jaka atmosfera jest w danej szkole. Prawda? Bo to jest najpiękniejszy wiek dla takiego młodego człowieka, dziewczyny czy chłopca, dlatego wtedy czy rodzice, czy też sami uczniowie – bo

wiemy, że już w przypadku gimnazjum czy w przypadku liceum to już sami uczniowie mają istotny wpływ na te decyzje... Tak że cieszę się z tego dopowiedzenia. Tak samo jest z oceną tych sprawdzianów. Ona też jest wielokryterialna. Prawda? I tutaj – to zresztą zostało powiedziane – wydaje się, że ilość wad znacznie przewyższa ilość pożytków, jakie miały tu miejsce.

Proszę państwa, czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos w części dyskusyjnej? Bo następnie przystąpimy do tej części formalnej, czyli zgłaszania wniosków. Pan senator już zapowiedział swój wniosek. Ale ponieważ to była zapowiedź, a nie zgłoszenie, jeszcze nie procedowałem tego.

Czyli mam rozumieć, że możemy przystąpić teraz do zgłaszania wniosków?

Ja zgłaszam wniosek o przyjęcie ustawy bez poprawek. Rozumiem, że pan senator się zgłasza. Bardzo proszę.

Senator Piotr Florek:

Zgłaszam wniosek o odrzucenie ustawy.

Przewodniczący Kazimierz Wiatr:

Czy są inne wnioski? Nie.

Proszę państwa, rozumiem, że zgodnie z Regulaminem Senatu najpierw głosujemy nad wnioskiem najdalej idącym, czyli wnioskiem pana senatora Florka, o odrzucenie ustawy.

A zatem pytam państwa: kto jest za odrzuceniem tej ustawy? Proszę o podniesienie ręki. (4)

Kto jest przeciwny? Proszę o podniesienie ręki. (12)

Kto się wstrzymał? (0)

Zatem teraz głosujemy nad wnioskiem o przyjęcie ustawy bez poprawek.

Kto jest za tym wnioskiem? Proszę o podniesienie ręki. (12)

Kto jest przeciwny? (4)

Kto się wstrzymał? (0)

Szanowni Państwo, zatem przyjęliśmy...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Tak, proszę bardzo.

(Senator Piotr Florek: Ja zgłoszę wniosek mniejszości, wraz z senatorem Wachem.)

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Tak, Szanowni Państwo, został odrzucony wniosek o odrzucenie ustawy i przyjęty wniosek o przyjęcie ustawy bez poprawek. Został też zgłoszony wniosek mniejszości.

Chciałbym państwu zaproponować, aby sprawozdawcą naszej komisji była pani senator Kopiczko.

Rozumiem, że prosimy też pana ministra... Na pewno będą liczne pytania w czasie posiedzenia Senatu, do pani senator także. Prosimy więc pana legislatora o tę zapowiedzianą opinię, żebyśmy my też byli dobrze przygotowani.

Proszę państwa, dzisiaj jest zakończenie roku szkolnego, więc pozostaje mi życzyć – przynajmniej tą drogą, ale przecież jesteśmy w internecie widziani – wszystkim uczniom, nauczycielom i rodzicom dobrych wakacji. Rozumiem, że dla ministerstwa to mogą być pracowite wakacje, ale myślę, że radość z podejmowanych dzieł też jest ważna. Więc życzę, żeby ten czas wakacyjny był rzeczywiście dobrym czasem.

Bardzo dziękuję panu ministrowi. Bardzo dziękuję przedstawicielom ministerstwa.

Chciałbym jeszcze... Do Komisji Nauki, Edukacji i Sportu: posiedzenie w sprawie zmiany ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym jest zaplanowane na środę na godzinę 8.30, informacja jeszcze będzie rozesłana e-mailem.

Jeszcze raz bardzo dziękuję pani marszałek, paniom i panom senatorom, sekretarzom, panu legislatorowi.

Zamykam wspólne posiedzenie Komisji Nauki, Edukacji i Sportu oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej. Dziękuję bardzo.

(Koniec posiedzenia o godzinie 15 minut 22)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii